

Datum
2022-02-22

Reg.nr
411-00545-19

Bedömargruppens motiveringar

Kungl. Musikhögskolan i Stockholm

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	Tema Breddad rekrytering	A-2020-01-4886
<p>Bakgrundsbeskrivning</p> <p>Kungliga Musikhögskolan i Stockholm utbildar studenter i folkmusik, jazz- och popmusik, klassisk musik, kyrkomusik, dirigering, komposition, musikproduktion, musikterapi samt inom olika lärarutbildningar med inriktning mot musik. Lärosätet har även särskilda uppdrag av regeringen att ha utbildning i dirigering, elektroakustisk komposition och pianostämning. Dessutom organiserar lärosätet utbildning på forskarnivå på både vetenskaplig och konstnärlig grund i samarbete med Lunds universitet, Kungliga Tekniska högskolan och Karolinska institutet. Lärosätet erbjuder 15 utbildningsprogram på grundnivå och 11 utbildningsprogram på avancerad nivå (varav fyra engelskspråkiga) inom huvudområdena musik och musikpedagogik samt ämneslärarprogram. Antalet helårsstudenter var 660 läsåret 2019/20 enligt UKÄ:s statistikdatabas. Två tredjedelar av lärosätets studenter är antagna till program. Lärosätet erbjuder drygt 50 fristående kurser som vänder sig till både nybörjare och till dem som söker fortbilda sig.</p> <p>Lärosätet har sökande från hela landet. Lärosätet tillämpar urvalsgrundande antagningsprov till samtliga utbildningsprogram där teknisk skicklighet, musikteoretiska kunskaper, samspelsförmåga samt konstnärligt uttryck och kompetens bedöms. Antagningsproven är omfattande och för att klara dem, och därmed klara kraven i utbildningen, krävs att studenterna är så skickliga att de redan från start ska kunna musicera tillsammans på hög och likvärdig nivå. De gör att det ofta krävs omfattande förberedelser innan en ung musiker ens kan komma ifråga för att bli antagen, genom exempelvis kulturskola, grundskole- och gymnasieutbildning i musik samt olika estetiska folkhögskoleutbildningar. De nio doktorander som lärosätet antagit i samverkan med andra lärosäten är i vissa fall redan etablerade musiker. Liksom på grund- och avancerad nivå är konkurrensen om konstnärliga doktorandplatser, tillika vetenskapliga, hård och det är inte ovanligt med över 60 sökande per plats, enligt självvärderingen.</p> <p>Enligt den statistik som UKÄ sammanställt till den tematiska utvärderingen var 57 procent av nybörjarstudenterna på lärosätet kvinnor läsåret 2017/18. Andelen kvinnliga nybörjarstudenter på lärosätet var 52–57 procent under perioden 2013/14–2017/18. Av lärosätets nybörjarstudenter läsåret 2017/18 var 61 procent från Stockholms län, följt av Västra Götalands län (12 procent) och Skåne län (5 procent). Medianåldern för nybörjarstudenterna på lärosätet var 24 år läsåret 2018/19 och för samtliga nybörjarstudenter i Sverige var medianåldern 25 år. Andelen av nybörjarstudenterna på lärosätet som var 30 år eller äldre var 17 procent och 30 procent i landet som helhet. Vid lärosätet hade 20 procent av nybörjarstudenterna till högre utbildning utländsk bakgrund läsåret 2016/17, vilket är en ökning från 17 procent sedan läsåret 2007/08. Av nybörjarna till högre utbildning var 15 procent födda utomlands läsåret 2016/17. Av lärosätets nybörjarstudenter läsåret 2017/18 hade 71 procent högutbildade föräldrar med minst 3 års eftergymnasial utbildning, vilket är en ökning från 52 procent sedan läsåret 2008/09.</p>		
Bedömningsområde Styrning och organisation		

1. Vad vill lärosätet uppnå med arbetet?

Bedömning med motivering: Lärosätet har inte tolkat sitt uppdrag med breddad rekrytering utifrån sina specifika förutsättningar.

Lärosätets självvärdering visar på att frågan om breddad rekrytering är levande på lärosätet, men beskrivs genomgående som något man har planer på att vidareutveckla snarare än ett arbete som är pågående. Det finns en tydlig uppfattning om svårigheterna i att bredda rekryteringen, vilket den detaljerade SWOT-analysen är ett bra exempel på. Det framgick även av Universitets- och högskolerådets enkät från 2016 att lärosätet inte tagit fram en egen tolkning av uppdraget med breddad rekrytering, utan lärosätet hänvisade då till definitionen i diskrimineringslagen.

Lärosätet har en övergripande målsättning med sitt arbete med breddad rekrytering, men bedömargruppen saknar mål som är specifika och uppföljningsbara. Lärosätet uttrycker i självvärderingen en medvetenhet om att lärosätets utbildningar generellt sett är för de redan invigda i musiklivet och att de som inte har ett socialt stöd väljer bort musik som utbildning och yrke. Den övergripande målsättningen är att lärosätets verksamhet ska spegla det omgivande samhället genom att skapa en större öppenhet och större möjligheter för sökanden från olika bakgrunder och nyanlända att söka till lärosätet. För att uppnå detta vill man bland annat se över program- och kursutbud samt antagningskrav, öka engagemang i förutbildningar och stödja dem i frågor om breddad rekrytering samt öka interaktion med, och relevansen för, samhället. Bedömargruppen kan se att det finns en koppling mellan de övergripande målen för arbetet med breddad rekrytering och lärosätets övriga strategier och strategiska mål. Lärosätet beskriver hur de strategiska målen ska ligga till grund för arbetet med breddad rekrytering och att de övergripande målen ska konkretiseras i årliga verksamhetsplaner. Bedömarna menar att de olika initiativen som lärosätet beskriver till viss del är kopplade till lärosätets vision och strategiska mål, men ser behov av den handlingsplan för breddad rekrytering som lärosätet uppger att de kommer ta fram.

Lärosätet har påbörjat arbetet med att identifiera målgrupper för arbetet med breddad rekrytering och uppmärksammat att det finns en socioekonomisk och etnisk snedrekrytering till utbildningarna, samt att det är ojämn könsbalans i vissa instrumentgrupper. Lärosätet har kännedom om sin studentpopulation och följer till viss del upp den genom enkäter för nya studenter. Lärosätet planerar att framöver ta fram statistik via antagningsystemet *NyA* för att få information om de sökandes bakgrund. Bedömargruppen menar dock att det är oklart hur systematiskt dessa enkäter genomförs och följs upp samt hur systematiskt statistik kommer att tas fram.

Rekommendationer

- Lärosätet bör ta fram en egen tolkning av vad breddad rekrytering innebär utifrån lärosätets specifika förutsättningar.
- Lärosätet bör ta fram en handlingsplan för arbetet med breddad rekrytering med konkreta, uppföljningsbara mål.
- Lärosätet bör fortsätta arbetet med att identifiera och specificera målgrupper för arbetet med breddad rekrytering genom systematisk uppföljning av studentpopulationen och genomströmning samt genom analys av statistik och enkäter.
- Lärosätet kan specificera mål för hur de vill jobba mot ojämn könsfördelning i vissa instrumentgrupper.

Bedömningsområde Styrning och organisation**2. Hur skapar lärosätet ramar och förutsättningar för arbetet?**

Bedömning med motivering: Lärosätet har skapat ramar och förutsättningar för arbetet med breddad rekrytering men det saknas strategiska mål.

Enligt självvärderingen har lärosätet en ny strategi och vision (*Vision och strategier 2021–2026*) som tagits fram av högskolans styrelse under det senaste året. Dokumentet anger en övergripande inriktning för verksamheten och innehåller de strategiska mål som i nästa led ska specificeras i verksamhetsplaner för akademierna och utbildnings- och forskningsnämnden samt för högskolegemensamma verksamheter. Det saknas dock tydliga strategiska mål för arbetet med breddad rekrytering i visionsdokumentet. I den nya modell som håller på att tas fram kommer Rådet för likabehandling ha ett ansvar för arbetet med breddad rekrytering, i samverkan med akademierna, som i sin tur ansvarar för genomförandet via sina verksamhetsplaner. Det är oklart hur långt lärosätet har kommit i sitt arbete med den nya modellen.

Bedömargruppen menar att lärosätet har en tydlig beskrivning av ansvarsfördelningen för arbetet med breddad rekrytering, där lärosätets ledning har det övergripande ansvaret och där lärosätet till viss del har integrerat arbetet med breddad rekrytering i det ordinarie styrsystemet. Det finns ramar och strukturer som kopplar övergripande strategier på ledningsnivå via verksamhetsplaner till konkreta aktiviteter, men bedömargruppen menar att det är oklart hur breddad rekrytering lyfts fram på de olika nivåerna. I planen för likabehandling skrivs frågan om breddad rekrytering fram på ett tydligt sätt. Till den planerar lärosätet även att ta fram en handlingsplan för breddad rekrytering. Lärosätet beskriver även att arbetet med breddad rekrytering delvis sker som en del av det interna kvalitetssäkringsarbetet, vilket är något som bedömargruppen anser kan tydliggöras ytterligare, för rekrytering både studenter och forskarstuderande.

Lärosätet lyfter i sin självvärdering fram att eftersom de i dag inte har examenstillstånd för utbildning på forskarnivå, har de begränsade möjligheter att jobba med frågan om breddad rekrytering till forskarutbildningen. Lärosätet avser dock att söka om examenstillstånd. Bedömargruppen menar att det är viktigt att även inkludera forskarutbildningen i arbetet med breddad rekrytering till en framtida forskarutbildning.

Rekommendationer

- Lärosätet bör tydliggöra hur frågan om breddad rekrytering lyfts fram på alla nivåer i verksamhetsstyrningen, det vill säga i visionen och strategidokumentet, de strategiska målen samt de årliga verksamhetsplanerna, så att frågan inte tappas bort.
- Lärosätet bör följa upp och utvärdera den nya verksamhetsstyrningen vad gäller arbetet med breddad rekrytering.
- Lärosätet kan med fördel inkludera arbetet med breddad rekrytering i det interna kvalitetssäkringsarbetet med tydliga mål och uppföljning, för både studenter och forskarstuderande.
- Lärosätet kan inkludera breddad rekrytering till en framtida forskarutbildning i den nya handlingsplanen för breddad rekrytering.

Bedömningsområde Utformning, genomförande och resultat**3. Vad gör lärosätet i sitt arbete med breddad rekrytering?**

Bedömning med motivering: Lärosätet genomför flera aktiviteter för att bredda rekryteringen.

Lärosätet presenterar enligt bedömargruppen flera ändamålsenliga aktiviteter och det finns en utveckling och diskussion om antagning, alternativt urval, antagningsprov och validering av reell kompetens. Bedömargruppen ser att det finns en tydlig vilja att experimentera med utbud och form i kurser och program. Lärosätet tar på flera ställen upp samverkan med förutbildningar som ett sätt att arbeta med breddad rekrytering. Detta görs genom exempelvis *LibraVoice* (grundskola), Sånghälsa (grundskola) och *El sistema* (kulturskolan, grundskola/gymnasium). Bedömargruppen menar att lärosätets ambition att öka engagemang i förutbildningar är lovligt.

Lärosätet listar *Tydlig och transparent antagningsprocess* som en av insatserna om breddad rekrytering. Samtidigt görs det anmärkningar i studentinlagan på att antagningskriterierna behöver bli tydligare och processen mer transparent för att inte gynna personer med insyn i antagningsprocessen. Bedömargruppen instämmer i att studenternas råd skulle kunna ge mer likvärdiga möjligheter att antas än vad som är fallet i dag. Ett gott exempel som lärosätet lyfter fram är dess förändring av antagningsproven till kandidatutbildningen i elektroakustisk komposition. Musikteori fick mindre betydelse i proven och till exempel slopades kravet på notkunnighet. Detta ledde till en breddad rekrytering av begåvade studenter med en annan bakgrund än tidigare.

Lärosätets aktiviteter bidrar till viss del till lärosätets övergripande mål för arbetet med breddad rekrytering, men lärosätet saknar tydligt formulerade målsättningar för flera av aktiviteterna. Ett gott exempel på ett projekt med tydligt mål är projektet *LibraVoice* som startades upp utifrån en målsättning "att stödja integrationsarbete i grundskolan med musiken som utgångspunkt". Ytterligare aktiviteter som har bidragit till ökade möjligheter att nå studenter med större geografisk spridning är den ökade digitala närvaron i och med pandemin, med digitala informationsträffar och livesändningar av konserter. Lärosätet har även inrättat flera fristående kurser på distans.

Lärosätets aktiviteter för breddad rekrytering är till viss del riktade mot målgrupper som lärosätet har identifierat. Till exempel genomförs flera insatser för att stödja barn och unga i områden där kulturskolor och musikskolor har en svag närvaro. Lärosätet har startat ett unikt kandidat- och masterprogram (Konstnärligt kandidatprogram/masterprogram i utomeuropeisk folkmusik/utomeuropeisk konstmusik) som attraherar studenter med annan bakgrund än europeisk, och breddar studentgruppens sammansättning utifrån ålder, kön och instrument. Det lockar också en bredare publik till examenskonserter. Studentinlagan lyfter fram att ett liknande program skulle kunna erbjudas inom populärmusikformer, till exempel pop/hip hop, för att öppna upp för sökande med en annan bakgrund.

Lärosätet beskriver i sin SWOT-analys en högskolepedagogisk kurs som erbjuds alla lärare och där jämställda och normkritiska undervisningsmetoder lyfts fram. Studentinlagan lyfter värdet av att personalen fortsatt vidareutbildas i normkritik och likabehandling. Bedömargruppen instämmer i studenternas synpunkter.

Rekommendationer

- Lärosätet bör tydliggöra hur de olika aktiviteterna bidrar till breddad rekrytering genom att definiera målgrupp och uppföljningsbara mål för aktiviteterna.
- Lärosätet bör tydliggöra och kommunicera antagningskriterierna till de olika programmen, vilket lärosätet också har identifierat.

- Lärosätet kan utveckla sin samverkan med eftergymnasiala förutbildningar i arbetet med breddad rekrytering.
- Lärosätet kan se över möjligheten att satsa på andra musikformer som kan medföra att lärosätet når ut bredare, genom att till exempel starta ett program i populärmusikformer som i dag inte ryms inom nuvarande programutbud.
- Lärosätet kan med fördel se över antagningskraven till fler program, som i kandidatutbildningen i elektroakustisk komposition.
- Lärosätet kan erbjuda fortsatt kompetenslyft för personalen inom likabehandling och normkritik.

Bedömningsområde Utformning, genomförande och resultat**4. Hur följer lärosätet upp resultat från arbetet med breddad rekrytering?**

Bedömning med motivering: Lärosätets arbete med breddad rekrytering följs till viss del upp.

Tidigare har lärosätet haft en högskoleövergripande plan för jämlikhet och studentrekrytering som beskrivit arbetet med breddad rekrytering. I och med den nya verksamhetsmodellen sker detta dels genom att de tre akademierna tar fram verksamhetsplaner och genomför uppföljningar, dels genom att uppföljningen av arbetet med breddad rekrytering ingår i den strategiska styrningen av lärosätets hela verksamhet. Hur detta kommer att fungera är för tidigt att bedöma.

Bedömggruppen menar att det inte är tydligt på vilket sätt erfarenheter och lärdomar från uppföljningar av arbetet med breddad rekrytering tas till vara. Uppföljning sker genom enkäter till nya studenter och i form av kursutvärderingar. Även alumnundersökningar förekommer, men inte regelbundet. Återrapportering av aktiviteterna för breddad rekrytering sker internt, till regeringen och till externa finansiärer men det framgår inte hur dessa rapporter används, och hur erfarenheterna tas tillvara.

Lärosätet beskriver att den osäkra arbetsmarknaden för musiker är en faktor som kan påverka ungdomars val av högre musikutbildning. Alumner får sällan anställning inom sitt område, utan blir i stället egenföretagare inom områden där det krävs musikkompetens. Bedömggruppen anser att kunskap om alumner och deras erfarenheter kan vara viktigt i arbetet med breddad rekrytering, för att informera ungdomar om vilka olika möjligheter det finns i arbetslivet. Som en del av uppföljningen i det systematiska kvalitetsarbetet kan lärosätet därför arbeta för att få en inblick i studenternas hela utbildningsresa från vem som söker, vem som kommer in på utbildningarna, genomströmning och vart tar de vägen efter utbildningen.

Lärosätet beskriver att pandemin har lett till att lärosätet har ökat sin digitala närvaro på flera sätt genom att inrätta nya fristående distanskurser, digitala konserter och digitala informationsträffar. Lärosätet planerar att följa upp de digitala initiativen för att se om de har främjat breddad rekrytering. Bedömggruppen anser att det är positivt att ta till vara erfarenheterna från de digitala initiativen för att utveckla sätt att nå fler och nya grupper.

Rekommendationer

- Lärosätet bör tydliggöra hur återrapporteringarna av de olika aktiviteterna används i verksamhetsutvecklingen.
- Lärosätet bör genomföra systematiska undersökningar av studenternas övergång till arbetsmarknaden, exempelvis genom att införa regelbundna alumnundersökningar.

- Lärosätet kan följa upp erfarenheter från den ökade digitala närvaron som utvecklades i samband med pandemin både med syfte att sprida information och genomföra distanskurser, för att utifrån erfarenheten utveckla sätt att nå fler och nya grupper.

Universitetskanslersämbetets tematiska utvärdering av lärosätenas arbete med breddad rekrytering

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Kungl. Musikhögskolan i Stockholm

Reg. Nr 411-00545-19 (UKÄ) Dnr 20/77 (KMH)

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrandet och påpeka eventuella faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden som ingått i den tematiska utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med nya fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Bedömningsområde Utformning, genomförande och resultat

Fråga 3. Vad gör lärosätet i sitt arbete med breddad rekrytering?			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
4	1	8	<p>KMH använder begreppet förutbildning/-ar i sin självvärdering. I ett fall nämns ”eftergymnasial förutbildning” (s. 4 självvärderingen). Begreppet förutbildning betyder i de flesta fall BÅDE eftergymnasialutbildning i form av folkhögskola, studieförbund och yrkeshögskola OCH gymnesiets estetiska program. Begreppet används i självvärderingen även för musik och kulturskola och grundskola.</p> <p>Den sista meningen (s.4, stycke 1, rad 8) <i>Samverkan med ”eftergymnasial förutbildning” saknas, trots att ett arbete med breddad rekrytering där skulle ge effekt för breddad rekrytering till lärosätet</i> är direkt missvisande om man läser självvärderingen med definitionen av förutbildning innefattande även t ex folkhögskola, studieförbund och yrkeshögskola. I självvärderingen framgår att det <i>finns</i> ett etablerat samarbete med folkhögskolor t ex men att det kan utvecklas.</p>

Beslut att avge detta yttrande har fattats av rektor Helena Wessman, i närvaro av prorektor Johannes Landgren samt högskoledirektör Peter Liljenstolpe, efter föredragning av vikarierande chef för utbildnings- och forskningsavdelningen Leif Gifvars. Studentrepresentant har haft möjlighet att yttra sig i ärendet.

Helena Wessman

Leif Gifvars

Delges: samtliga akademichefer och avdelningschefer samt personalorganisationer och studentrepresentanter vid Kungl. Musikhögskolan i Stockholm.